

„Recompunerile lui Proteu. Gheorghe (George) Manolache”¹

CRISTINA VOHN

Scientific Researcher III, PhD,
Institute of Political Sciences and
International Relations “Ion I. C. Brătianu”,
Romanian Academy

e-mail:

cristinavohn@gmail.com

Article history

Received: 20.10.2020

Received in revised form: 22.10.2020

Accepted: 30.11.2020

Available online: 30.12.2020

Title: “Proteus's recompositions. Gheorghe (George) Manolache”

Abstract: This book is a manifestation of respect and gratitude towards the teacher and man of culture Gheorghe I. Manolache – testifies about the existence of Romanian cultural personalities who keep Romanian culture connected to the universal culture and who contribute to the development of cultural currents in the Romanian space for the major benefit of Romanian culture.

Keywords: book; gratitude; writer; teacher; photos;

Cultura română s-a aflat mereu „sub vremi“, vorba cronicarului. Dacă ne uităm la perioada de după cel de-al Doilea Război Mondial, vedem cum, sub diferitele regimuri politice, cultura a fost condiționată și/sau constrânsă: în timpul regimului comunist, ideologic, după 1990, pecuniar. Tot timpul, cărturarii au trebuit să depună eforturi considerabile pentru a-și îndeplini menirea, pentru a îmbogăți cultura națională, a o perpetua și a o ține conectată la cultura universală.

¹ *Recompunerile lui Proteu. Gheorghe (George) Manolache*. Codina Săvulescu și Ovidiu Marian (editori). Baia Mare: Acteon Books, 2020, 250 p.

Și totuși, România are personalități culturale autentice care au răzbătut dincolo de regimuri politice, fără compromisuri politice și, mai ales, valorice. Reușește cumva neamul acesta, în vremuri oricât de potrivnice, să emane oaze de culturalitate, în insule mai mari sau mai mici, prin oameni pasionați și dedicați, al căror merit ar trebui apreciat la reala lui valoare.

Un astfel de om de cultură este Gheorghe I. Manolache, profesor la Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu, membru al Uniunii Scriitorilor din România, poet, critic și istoric literar, căruia foști studenți și actuali colaboratori i-au dedicat o lucrare aniversară, cu ocazia împlinirii vârstei de 70 de ani, recent publicată de Editura Acteon Books din Baia Mare: *Recompunerile lui Proteu. Gheorghe (George) Manolache*. Un titlu care ne duce cu gândul la „bătrânul” simbolic al mitologiei grecești care, în spirit postmodern, ne îndeamnă la recompunerea/regândirea ideilor, conceptelor, semnificațiilor, spre re/găsirea sensului lor original.

Tânărul poet (autor sub pseudonimul George Vrânceanu) care-și făcea debutul la numai 19 ani, în anul 1969, cu volumul *Cerul în apă*, apărut la Editura Junimea din Iași, s-a bucurat de aprecierea unor personalități precum Ana Blandiana și Laurențiu Ulici și a prestigioaselor reviste culturale *Contemporanul* și *Amfiteatru* care i-au publicat recenzii elogioase. A devenit un colaborator constant al celor 2 reviste culturale (alături de multe altele, dintre care amintim aici numai *Tribuna*, *Viața Românească* și *România literară*), lărgindu-și aria de creație, alături de poezie publicând cronici, recenzii, studii. Plenitudinea a reușit însă să o atingă după 1990, când rigorile ideologice comuniste au fost disipate de energia românilor dornici de libertate. În starea de libertate, Gheorghe I. Manolache a putut urma o carieră universitară și s-a putut consacra deplin studiului postmodernismului.

Numeroasele volume (ca autor și coordonator) publicate, în special după anul 2000, dedicate modernismului și postmodernismului universal și/sau receptării acestuia în spațiul românesc stau mărturie în acest sens. Poate că una dintre cele mai importante direcții a cercetărilor domniei sale este reconsiderarea fenomenului cultural local, a localismului creator și a literaturii de grad secund – teme cel mai adesea întâlnite în opera sa – cu accent desigur pe cultura română care propune reconsiderarea unor concepte precum marginalitate sau liminalitate și, subsecvent, a creației culturale românești. Amintim aici numai câteva dintre volumele de autor: *Regula lui doi (registre duale în dezvoltarea postmodernismului românesc)*; *Degradarea lui Proteu (experiențe postmoderne în proza românească a anilor '80)*; *Literatura de grad secund*; *Anton Naum. Zborul liber al unei vesele satire (între creștinism țărănesc*

și clasicism greco-latin); Resurecția localismului creator: o experiență spirituală în Mitteleuropa provinciilor literare.

Aceste volume, surprinzător, se regăsesc în volumul aniversar. Este inovația adusă de cei doi editori ai lucrării care au găsit de cuviință – în/prin spirit pur postmodern – să includă fragmente din câteva cărți ale autorului, în prima parte a volumului „Energhia Textuală“. Este vorba, așa cum spun editorii, de un „dar culant, particularizat tocmai de sensul premeditat pe care îl cultivă: nu doar Gheorghe (George) Manolache primește, ci și dăruiește, de această dată, sensurile și semnificațiile vieții și ale textului“ (p. 5).

Este reliefată prin acest gest natura umană specială a personajului aniversat – „eleganța și bunătatea“ (p. 175), „dăruirea“ și „pasiunea“ (p. 184), „euforia“ (p. 199), „jovial, cu o căldură sufletească molipsitoare (p. 211), „întruchipare a înțelepciunii“ (p. 220), „Magister, camarad, părinte“ (p. 236), citând numai câteva dintre caracterizările personalității domniei sale relevante în cuprinsul cărții – care întruchipează imaginea din poveștile copilăriei, a omului care dăruiește bunătate. Această trăsătură – rară în rândul oamenilor de cultură care sunt adesea mult prea egoiști – a fost în mod natural folosită de profesorul Gheorghe I. Manolache spre folosul învățăceilor săi.

Profesori sunt mulți, dar creatori de școală, foarte puțini. Și nu vorbim aici de școală ca instituție, ci de discipoli, de oameni de cultură pe care îi crești și îi dezvolți și care-ți împărtășesc curentul de gândire în care crezi și pe care-l cultivi. Poate și pentru că, așa cum îl caracterizează pe aniversat unul dintre colegii săi, „deși este foarte exigent atât cu sine, cât și cu studenții săi, este un om căruia îi place să construiască, să stimuleze actul creator, nu să-l inhibe. Nu întâmplător, doctoranzii țin foarte mult la el.“ (p. 223)

Numele consacrate, care semnează cea de-a doua parte a cărții „Gestualități aniversare“, vin să ateste prestața intelectuală a omului de cultură: Diana Adamek, „Dărnicia barocă a lui doi: între decis și decisiv. Prefață, Regula lui Doi“; Maria-Ana Tupan, „Vita insignis“; Doina Florea, „Cerule în apă sau despre serenitate“; Antonio Patraș, Roxana Patraș, „Bunul simț ca paradox: de la Anton Naum la Gheorghe Manolache“; Maria-Lucia Rusu, „La ceas aniversar“; Iulian Boldea, „Rigoarea gândirii critice“; Mircea Braga, „Imperialul și *spiritus loci* ca „diversiune” arhetipală“; Lucian Chișu, „Fănuș Neagu – înainte de debutul editorial“; Constantin Cubleșan, „Eleganța discursului critic“; Ovidiu Dan, „La aniversară“; Ioan Derșidan, „Adevărul și puterea cuvântului“; Cătălin Ghiță, „Înțelepciunea ca seninătate generoasă“; Gheorghe Glodeanu, „Gânduri la ceas aniversar“; Adrian Petre Popescu, „Poetul și criticul Gheorghe Manolache văzut dinspre miazănoapte“; Daniela Sitar-Tăut: „La Universitatea Comenius din Bratislava“; Ion Vlad, «Postfață.

Degradarea lui Proteu, Editura Universității „Lucian Blaga”, Sibiu, 2004». Toți s-au reunit în paginile unui volum aniversar – unul din cele mai înălțătoare gesturi de apreciere de care poate avea parte un profesor – pentru a omagia un om de cultură și un profesor care a răzbătut printre timpuri și care a marcat devenirea intelectuală a unor întregi generații.

O remarcă finală privind poemul publicat spre sfârșitul cărții, care-i aparține Viorelei Manolache – fiica și urmașa cărturărească deloc inhibată de mărimea tatălui –, „Enkidu (discurs despre sinceritate). Tatălui meu, răspuns la poemul „Ghilgameș“, un poem, desigur postmodern, de mărturisire deschisă a dragostei filiale.

Colecția de fotografii integrată volumului este mărturia trecerii timpului, a unora dintre momentele poate cele mai fericite din viața profesorului Gheorghe I. Manolache. Ele redau sub impactul suprem al imaginii o mică parte din viața domniei sale, care a pendulat între cărți, catedră și familie.

Volumul de față – o manifestare a respectului și recunoștinței față de profesorul și omul de cultură Gheorghe I. Manolache – depune mărturie despre ființarea personalităților culturale românești care țin conectată cultura românească la cea universală și care contribuie la dezvoltarea curentelor culturale din spațiul românesc spre beneficiul major al culturii române.

AUTHOR BIO:

CRISTINA VOHN, Scientific Researcher III, PhD, Institute of Political Sciences and International Relations “Ion I. C. Brătianu”, Romanian Academy. Author of the book *Politică externă și securitate în România interbelică: O analiză cantitativă (1919-1939) – Foreign policy and security in the interwar Romania: a quantitative analysis (1919- 1939)*, ISPRI Publishing House, Bucharest, 2018, coordinator or co-author (the most recent): *În luptă cu noi, cu virusul și cu crizele lumii. Jurnal academic în pandemie – In battle with us, with the virus and with the crisis of the world. Academic Journal in pandemic*, ISPRI Publishing House, Bucharest, 2020, *The Geopolitical Black Sea Encyclopedia*, Cambridge Scholars University, 2020, *100 Years Since the Great Union of Romania*, Cambridge Scholars University, 2019, *Enciclopedia de Diplomatie – Encyclopedia of Diplomacy*, RAO Publishing House, 2019. Member in the editorial team of *Revista de Științe Politice și Relații Internaționale – Review of the Political Sciences and International Relations* and peer reviewer of national and international journals and Publishing Houses.